

***Må tidligst offentliggøres, når talen er holdt
Det talte ord gælder***

SSF-generalsekretær Jens A. Christiansen Ved årsmødet ved Valsbølhus Søndag den 30. maj 2021 kl. 11.00.

Danmarks fejring af Genforeningen blev skudt flot i gang ved gallaforestillingen i Det Kgl. Teater den 10. januar 2020. Sydslesvigerne fejrede med, selv om vi er dem, der blev tilbage i 1920. Så ret beset har mindretallet ikke så meget at fejre.

Men vi har markeret 100-året for folkeafstemningerne, den positive udvikling og det fredelige samliv mellem dansk og tysk i grænselandet. Det er vi stolte over. Så stolte, at vi sammen med det tyske mindretal har motiveret Danmark og Tyskland til at foreslå UNESCO at anerkende det dansk-tyske samliv i grænselandet som immateriel verdenskulturarv. De to lande sendte deres ansøgning til Paris i marts 2020. Vi venter spændt på resultatet her i 2021.

Trods corona-restriktioner i 2020 blev 100-året på forskellig vis markeret. En perlerække af bogudgivelser samt mediernes omfattende fokus på afstemningerne i 1920 sikrede, trods aflysning af mange arrangementer og aktiviteter nord som syd for grænsen, at jubilæet blev synligt og en hjertesag for hele Danmark. Og det danske mindretal blev i den sammenhæng ikke glemt.

Selvfølgelig var det ærgerligt, at vi måtte aflyse et afstemningsmøde den 14. marts sidste år og i år samt årsmøderne 2020. Men nu holder vi årsmøder, helt forsigtigt, og vi satser også på den 14. marts 2022 i samarbejde med Historisk Samfund i Sydslesvig og Borgerforeningen.

I årets løb er jeg flere gange blevet spurgt af journalister og andre om, hvor vidt Sydslesvigere fortsat håber på den genforening, der ikke lykkedes i 1920. Og sikkert ikke alle har opgivet håbet om en genforening af Sydslesvig med Danmark. Der sidder nogle her og der bag ruderne, der tænker deres. Og det er i orden set i et følelsesmæssigt og historisk lys. Men realpolitisk, må vi sige, eksisterer genforeningshåbet ikke. Vi lever i en anden historisk tid. Bonn-København erklæringerne fra 1955 og de venskabelige geopolitiske forhold mellem Danmark og Tyskland gør, at spørgsmålet om genforening i statsretlig forstand ikke er aktuelt.

Vi har jo fundet melodien, som Dronningen udtrykte det i forbindelse med hendes besøg i Sydslesvig 2019. Instrumenterne skal blot stemmes af og til. Og det er vi gode til.

Det danske mindretal kan på baggrund af ikke mindst erklæringerne frit dyrke fællesskabet med Danmark i en sådan grad, at man kan hævde, at den sproglige og kulturelle grænse ikke går ved Kruså, men snarere ved Ejderen.

Selvfølgelig gælder princippet om folkernes selvbestemmelsesret fortsat, men afstemningerne i 1920 var et spejlbillede af den reelle nationale sammensætning i zone 1 og zone 2. Der er tale om en demokratisk grænse, og dens forudsætninger har ikke ændret sig. Inden for den virkelighed plejer og videreudvikler vi mindretallet og vore bånd til Danmark samtidig med, at mindretallet er en del af det tyske samfund, hvor det lever og agerer kulturelt, politisk og diplomatisk. Vi

dansksindede er integrerede i det tyske samfund, men ikke assimilerede. Det unikke ved vort grænseland er netop, at ligegyldigt om du er dansk eller tysk, er alle enige om at ville hinanden uden at opgive sig selv.

At dyrke og fremme forkærligheden til dansk sprog, kultur og identitet er mindretallets opgave og mission. Ikke i fjendskab over for det tyske, men fordi det nu engang er det danske, der er vores eksistentielle grundvilkår. Forkærlighed er et stærkt udtryk, der giver mening. Grundtvig taler om tre former for kærlighed: Kærlighed, forkærlighed og selvkærlighed. Kærlighed er den varme relation, jeg har til min hustru. Forkærlighed er udtryk for min rodfæstede forankring i mine historiske, sproglige og kulturelle forudsætninger. Selvkærlighed bryder vi os ikke om.

Det danske er og bliver derfor et mål i sig selv. Det er det, Sydslesvigsk Forening (SSF) navigerer efter i det dansk-tyske grænseland. Det handler ikke om at stimulere en dansk-tysk ensretning. For mindretallet ville det være en falliterklæring og i virkeligheden en trussel.

Tag ikke fejl, jeg holder af vores tyske kulturarv. Hvad ville nyere europæisk civilisation være uden vore store tyske tænkere, teologer, digtere og videnskabsmænd. Men vores opgave som sydslesvigere er særligt at fastholde og fremme det danske – det er en del af bekendelsen. Derfor gælder det ikke om at sidestille dansk og tysk, men at fremhæve og profile det danske og vores ståsted.

SSF går om nogen ind for interkulturel forståelse og bro-bygning mellem dansk og tysk. SSF har faktisk spillet en af hovedrollerne i fremskyndelsen af det fredelige samliv hen over grænsen. Netop derfor modtog SSF sammen med det tyske mindretal i 2020 Slesvig-Holstens demokratipris. Men globaliseringens dagsorden med relativisering af kulturer og værdier i en sådan grad, at fokus på eget nationalt og kulturelt ophav gøres til noget odiøst, ja, indimellem til grin, er gift for vort mindretal, der hviler på et entydigt dansk fortegn.

Tag ikke fejl, jeg er tilhænger af globalisering. Den vellykkede, intelligente globalisering, der via kulturelle badener er fasttøjret de virkeligheder, hvor mennesker lever og ånder. Globalisering kan ikke være en fritsvævende tilstand uden klare forbindelseslinjer til nationale, regionale og lokale fællesskaber. Derfor kan man sige, at netop det dansk-tyske grænseland er en regional model for vellykket globalisering. Dansk, tysk og frisisk er ligestillet og grundlaget for borgeres tilværelse i en fælles region med fælles ansvar for kulturel mangfoldighed, bæredygtig vækst og velfærd.

At relativere forskellige kulturer er en vigtig modvægt over for en aggressiv, afgrænsende nationalisme i et land. Men i forhold til et nationalt mindretal duer den dagsorden ikke. Det danske mindretals sproglige og identitetsmæssige integritet har intet med indenrigske eller globale integrationsspørgsmål at gøre. Mindretallet har noget med at håndhæve en forankret danskhed i vores hjemstavn at gøre. Derfor skal vi passe på ikke - ud fra en misforstået tolerance - at smide barnet ud med badevandet.

Af helt naturlige grunde er vi dansksindede i Sydslesvig udsat for et konstant tysk sprogligt og kulturelt pres. Derfor er det nødvendigt løbende at føre en værdidebat om dansk sprog, identitet og historie i Sydslesvig. Uden klar dansk retning, risikerer mindretallet en sindelags- og sprogforkalkning, der i yderste konsekvens betyder, at vi mister vores særlige folkeretlige beskyttelse og ligestilling.

Og det vil vi ikke, for vi er dem, vi er: danskere med hjemstavn i Sydslesvig.

Med disse ord ønsker jeg os alle et godt årsmøde med håb om, at vores folkelige, danske arbejde efter corona snart vil folde sig ud igen. Tak for ordet!